

Bouwen op de grondsteenspreuk

Annemarie Sijens vertelde hoe ze in cursussen met de deelnemers op de grondsteenspreuk bouwt. Haar enthousiasme over de kringen die zich dan vormen, sloeg over op haar gesprekspartners. Het lichte en dankbare gevoel dat de vraag om over die cursussen te schrijven bij haar wekte, versterkte zich door het draagvlak dat ze kreeg vanuit de Algemene Sectie van de vereniging.

Twee jaar geleden, na een prettig en openhartig gesprek met een bestuurslid, werd ik weer lid van de Antroposofische Vereniging. Tien jaar eerder had ik mijn lidmaatschap opgezegd. Vooral vanwege de kwetsende onderlinge communicatie. Vanaf de zijlijn bleef ik de vereniging volgen. Meer dan eens merkte ik dat er binnen de vereniging nog steeds krachten werkten die samenwerking bemoeilijkten of zelfs blokkeerden. Tegelijkertijd las ik in Motief dat er meer oog kwam voor de sociale dimensie, voor perspectiefverschillen, het overbruggen van geschillen "omdat wij het willen!" Het tij keert. Daar kwam nog iets bij. Ik gaf cursussen over de grondsteenspreuk die zo vruchtbaar waren, dat ik me afvroeg hoe ik die oogst kon laten terugvloeien naar de Antroposofische Vereniging. Ik werd kortom weer lid.

Blik ik terug op de viering van 100 jaar kerstbijeenkomst, dan voel ik vreugde en dankbaarheid. Toch rijst er ook een wat ongemakkelijke vraag: Bouwen we wel voort op de toekomstimpuls die Rudolf Steiner ons honderd jaar geleden gaf? Voor de architect die ik in hart en nieren ben, is het antwoord nee, nog niet. We hebben een veelbelovend begin gemaakt. Velen hebben de grondsteenspreuk in hun hart laten wortelen en de kiemen die ontsproten, zijn krachtig. Maar hoe maken we ze mooi en vruchtbaar? Ik heb de indruk dat dit pas gebeurt als we naast geest-herinneren, ook geest-bezinnen en geest-schouwen beoefenen. Die hypothese onderbouw ik aan de hand van de cursussen die ik de afgelopen jaren over de grondsteen gaf.

Individuele kracht

Sommige cursisten nemen direct het woord, anderen komen er nauwelijks tussen. Elke nieuwe cursus begint als los zand. Ik geef eenvoudige oefeningen. Deelnemers hadden bijvoorbeeld thuis



Individuele kracht,
van noord naar oost

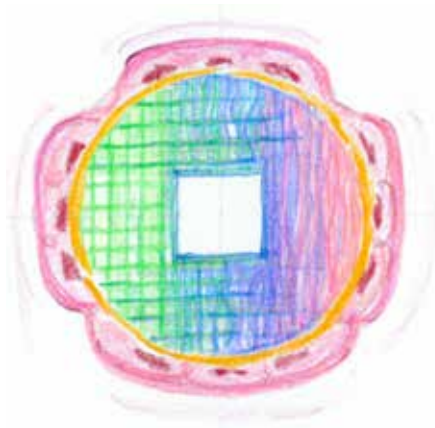
teruggeblikt op hun vakanties in Europa, waarna we op de cursusdag uit de verzamelde ervaringen samen een windroos opbouwden. Het was verrassend op hoeveel verschillende manieren deelnemers het continent hadden bereisd. Met ieders inbreng kregen we een mooi, gedifferentieerd beeld van de kwalitatieve verschillen tussen oost en west, noord en zuid. Zo'n herinneringsoefening is als cement, bindt het losse zand. Geest-herinneren draagt je terug naar je voorgeboortelijke impuls en dat geeft je karmische kracht. Drie keer vertelde een eerder wat timide deelnemer me dat de cursus haar mondiger had gemaakt. Geest-herinneren geeft wortels, recht ruggen. Zulke krachtige, rechte ruggen vormen het fundament voor de volgende stap: nieuwe gemeenschapsvorming.

Een schaal vol dromen zien

Bij gemeenschapsvorming bouw je iets op wat voor iedereen centraal staat. Als bouwkundige vergelijk ik het wel eens met kerk, stadhuis en markt, de drie publieke ruimtes die je in het centrum van middeleeuwse steden vindt. In de cursus bouwen we in de kring beelden op van de vorige bijeenkomst of van een thuis gelezen tekst. Een lastige oefening. Niet alleen moeten de deelnemers diep in hun geheugen graven, ook moeten makkelijke sprekers zich intomen, en moeten anderen moed vatten om het woord te nemen. Als de deelnemers merken hoe verfrissend en verrijkend dit is, gaat het allengs beter. Dan roemen ze de lichte, constructieve sfeer die ontstaat.

In de veilige setting van een cursus kun je vrij eenvoudig zo'n vitaliserende kring vormen. In de polariserende samenleving van vandaag is dat minder makkelijk. Daar beleef je de weerstand die jouw visie oproept bij iemand met een ander wereldbeeld. De vraag of je je tijdens de coronacrisis liet vaccineren of niet, sloeg veel gemeenschappelijke gronden weg. Ineens stonden broers, vrienden en collega's wantrouwend, elkaar bespotkend tegenover elkaar. Zelfs in het gewone dagelijkse leven lijkt de publieke ruimte tegenwoordig op een leeuwenkuil. Wie haar betreedt moet met verhitte gemoederen kunnen omgaan, en zijn eigen innerlijk vuur tot warm medeleven kunnen temperen. Dat is moeilijk, zeker als tijd schaars is en het lontje kort.

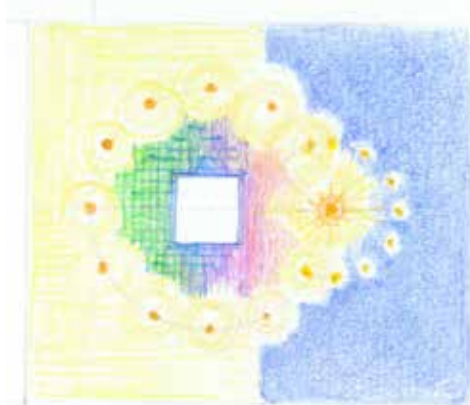
Het meesterschap over het element warmte verwerf je als je tijd neemt voor geest-bezinnen. Eerst tot tien tellen dus. In



Een schaal vol dromen zien,
van oost naar west



De klarenstoot horen,
van west naar noord



Laat mensen het horen! Eerst samen beelden
vormen. Dan individueel handelen

de cursus illustreer ik dit aan de hand van de parabel over zes blinden die elk slechts een deel van een onbekend dier hebben betast. De een zijn poten, de ander zijn staart. Weer anderen zijn oren, massieve romp, slagstanden of slurf. Hoe gaan ze nu verder? Ontstaat er strijd om het eigen gelijk? Of verdragen ze de schurende perspectiefverschillen en bouwen ze met goede wil en fantasie uit de waargenomen fragmenten het beeld van een olifant op? Omgaan met polariteiten vraagt moed om jouw visie te verwoorden, een ontvankelijk oor, en vooral om een warmvoelend, meelevend hart. Alleen dan houden oost en west, noord en zuid het midden vrij. De schaal die dan ontstaat, vult zich met een mercuriaal mengsel van herinnering en fantasie. In de cursus werkten we met herinneringsbeelden. Richt je je op de toekomst, dan vormen zich uit kleurrijke hartenwensen de toekomstdromen van een hele gemeenschap. Zo kun je beelden vormen van een vernieuwde school, van een gemetamorfoseerde Antroposofische Vereniging. Zijn we bereid de mensheid te dragen, dan vangen we glimpen op van een Nieuwe Aarde, van Jupiter.

De klarenstoot horen

In de derde strofe van de grondsteenspreuk staat geest-schouwen centraal. In tegenstelling tot het gezamenlijke bouwen aan toekomstbeelden is dit weer een individuele aangelegenheid die met een karmische vraag begint. Met een vraag die bij jouw lot en levenssituatie past. Leef je met zulke vragen, dan kan je plots een licht opgaan. Een deelnemer verwoordde het zo: „Bliksemflitsen lichten op, inzichten komen en gaan in korte, helle momenten...” Dit licht ontvang je ook als je de klarenstoot hoort, en zonder aarzeling direct tot handelen overgaat. Op de laatste cursusdag in Bergen wisselden we onze ervaringen hiermee uit. Vier deelnemers beschreven een situatie die acuut om actie vroeg. Steeds draaide het om de opvoeding van kinderen. Hoe ze hen en zichzelf na een auto-ongeluk, of in heilpädagogische situaties uit de gevarenszone loodsten. Gemeenschappelijk in hun verhalen waren de overgave van de eigen wil, de inclusieve liefde voor het kind in kwestie, en het vernieuwende, helende handelen. Zo moest een leraar een kind dat zich in de klas misdroeg even isoleren van de groep. De jongen was zo sterk, dat hij hier de hulp van een collega voor nodig had. Met de weerspannige jongen

tussen zich in, daalden ze de trap af. Beneden in de gang was een tengere pedagoog de vaat aan het wassen. Ze zag het drietal naar beneden komen en riep de hulp van de jongen in omdat de gootsteen verstopt was. Het kind werd als een lammetje, op slag meegaand. Door dit voorval in de pedagogische vergadering te bespreken, ontstond er bij alle aanwezigen bewustzijn voor nieuwe handelingsperspectieven. Nu ging hen een licht op. Dit bewustzijnslicht beschijnt de geest-gewilde toekomst waarvoor onze goedwillende liefde de bouwstof is.

Laat mensen het horen!

Toen ik in vier van zulke kringen werkte, gebeurde er iets nieuws. Hier en daar versmolten grenzen, en leken de kringen meer op communicerende vaten. De opmerking die in de ene kring werd gemaakt, viel miraculeus op zijn goede plek in een andere kring. Dit gaf me de indruk dat deze werkwijze de belangstelling van de tijdgeest wekt. De snelle groei van inzichten die nu volgde, vulde me met diepe eerbied en ernst. We leven in een polariserende samenleving die het vrije midden splijt. Wat gaan we met onze grondsteenspreuk doen? Blijven we als vrije individuen aan de zijlijn staan? Of slaan we de handen broederlijk ineen, gaan we met onszelf en de wereld aan het werk?

Samenwerken

Er zijn veel manieren om met de grondsteenspreuk te werken. Voor mij vormt ze de basis voor mijn praktische dagelijkse handelen. Dankzij de drie oefeningen versterk ik mijn verbinding met de Aarde en haar flora en fauna, met mijn medemensen en met de geestelijke wereld. Werk je zelf met de grondsteenspreuk en voel je je aangesproken door dit artikel en de oproep om aan onszelf en aan de wereld te werken? Kom dan op zaterdagmiddag 5 oktober 2024 naar de Grondsteen-werkers-dag. In de Grote Zaal van de Stichtse Vrije School in Zeist wisselen we tussen 14.00 en 17.00 onze ervaringen met de werking van de grondsteenspreuk in kringen uit. Kringbegeleiders zijn Clarine Campagne, Jac Net, Denise Veldhuis en Annemarie Sijens. Samen bereiden wij de Grondsteen-werkers-dag voor. ||

Zie ook: www.antroposofischevereniging.nl/grondsteenwerkers